

بررسی رفتار تیرهای بتنی حاوی الیاف فولادی فاقد خاموت

محمد کربیمی ههآبادی (دانشجوی کارشناسی ارشد)

سید حمید هاشمی^{*} (استادیار)

گروه مهندسی عمران، دانشگاه اراک

بن در صنعت ساخت و ساز بسیار پرکاربرد است. اما نقاط ضعفی از جمله مقاومت کششی کم و تردی زیاد دارد، که می‌تواند کاربرد آن را در برخی از موارد به چالش بکشد. استفاده از الیاف، راهکاری مناسب برای غلبه بر نقاط ضعف ذکر شده است. در نوشته حاضر، تأثیر الیاف فولادی قلاب‌دار در رفتار برشی تیرهای بتنی بررسی شده است. تیر در ارتفاع مختلف (۳۵۰، ۲۵۰ و ۱۱۵ میلی‌متر) با بن حاوی ۰، ۷۵، ۰، ۵ و ۱ درصد الیاف فولادی با استفاده از روش اجزاء محدود تحلیل شده‌اند. نتایج حاکی از آن است که الیاف فولادی باعث افزایش قابل توجه مقاومت برشی (تا ۱۳۱/۵٪) تیر شده و در عین حال شکست تیرهای الیافی نیز نرم‌تر بوده است. همچنین مشخص شده است که وجود الیاف در تیرهایی با ارتفاع بیشتر مؤثر است، در نتیجه می‌توان گفت الیاف فولادی اثر اندازه در مقاومت برشی را تخفیف می‌دهد.

mehrabadimk@gmail.com
hamidhashemi55@yahoo.com

واژگان کلیدی: بن الیافی، مقاومت برشی، اثر اندازه، روش اجراء محدود.

۱. مقدمه

شده‌اند، در نظر گرفت.^[۱] مطالعات نشان داده است که الیاف می‌توانند دست کم به عنوان بخشی از آرماتورهای عرضی به کار روند. از این رو برخی از پژوهشگران بر کاربرد صنعتی الیاف تأکید دارند.^[۲] بررسی‌ها حاکی از افزایش قابل توجه ظرفیت برشی تیرهای بتنی حاوی الیاف فولادی است. در سال ۲۰۱۶، اثر افزودن الیاف فولادی قلاب‌دار در ظرفیت برشی تیرهای ساخته شده از بن پر مقاومت بررسی شده و نتایج آزمایش نشان داده است که تأثیر قابل توجه الیاف در ظرفیت باربری برشی تیرها به صورتی بوده است که استفاده‌هی ۳ درصدی الیاف تا ۸۸٪ ظرفیت تیرها را افزایش داده است.^[۳] همچنین مشخص شده است که تیرهای حاوی الیاف در صورت استفاده به میزان کافی (بیش از ۱٪)، می‌توانند مقاومتی بیش از تیرهای حاوی خاموت‌ها (۰،۵۶٪) را تأمین کنند. شکل پذیری تیرهای حاوی بن الیافی نیز به طور قابل ملاحظه‌ی بسیار پیدا کرده‌اند. همچنین در سال ۲۰۰۸، میزان افزایش ظرفیت برشی تیرهای حاوی بن الیافی نسبت به تیر کترل به ازاء ۱٪ الیاف، ۱۲۸٪ و افزایش ظرفیت جذب انرژی تا ۶ برابر عنوان شده است.^[۴] در مطالعه‌ی در فشار، افزایش شکل پذیری و سختی، تأثیر الیاف فولادی در رفتار لرزه‌ی اتصالات تیر به ستون با استفاده از نرم افزار تحلیل اجزاء محدود ABAQUS پرداخته و با اصلاح شاخه‌ی نرم‌شوندگی بتن درکشش، تأثیر الیاف لحاظ شده و در مطالعه‌ی پارامتریک بر روی مدل صحبت‌سنگی شده نشان داده شده است که افزودن الیاف موجب افزایش ظرفیت باربری و کترل گستردن ترک‌ها می‌شود، اما در مورد شکل پذیری یک میزان بهینه از الیاف مقدار بیشینه را تأمین می‌کند و استفاده‌ی بیشتر موجب کاهش شکل پذیری می‌شود. به صورت خلاصه، در پژوهش مذکور نتیجه‌گیری شده است که استفاده از الیاف به

بن معمولی ماده‌ی ترد و با مقاومت کششی پایین است. برای غلبه بر نقاط ضعف ذکر شده، استفاده از بن مسلح به الیاف از دهه‌ی ۶۰ میلادی رو به گسترش بوده است. بن الیافی را می‌توان بتنی حاوی الیاف مجرزا، غیرپیوسته، و نسبتاً کوتاه تعریف کرد.^[۵] الیاف در انواع گوناگون از جمله: الیاف فولادی، الیاف شیشه‌ی، الیاف مصنوعی در انواع مختلف، الیاف کربنی، ... وجود دارند. مطمئناً مهم ترین بخش در بن سازه‌ی، الیاف فولادی هستند که با قلاب انتهایی و تغییرات انجام شده بر روی شکل آن‌ها، سبب افزایش چسبندگی بین الیاف و ملات و افزایش تأثیر الیاف می‌شوند.^[۶] مهم ترین تأثیر الیاف در بن، افزایش انرژی شکست و شکل پذیری آن است. با افزودن الیاف، مکانیزم شکست از حالت ترد و ناگهانی به حالت شکل پذیر تغییر می‌یابد. دوزندگی الیاف، که پس از بار بیشینه شروع می‌شود، باعث شکل پذیری زیاد در نمونه‌های بن الیافی می‌شود.^[۷] مناسب‌ترین درصد حجمی الیاف در ترکیب بن حدود ۱ تا ۲/۵٪ است. از جمله آثار الیاف در رفتار بن معمولی می‌توان به: افزایش مقاومت کششی، افزایش کرنش متناظر تنش نهایی در فشار، افزایش شکل پذیری و سختی، بهبود دوام، افزایش مقاومت در برابر ضربه، بهبود رفتار در برابر خستگی، بهبود مقاومت در برابر چرخه‌ی ذوب و بخ، بهبود رفتار در خرش و جمع‌شدنگی و... اشاره کرد.^[۸] الیاف را می‌توان به صورت آرماتورهایی که در سرتاسر المان‌های بتنی توزیع

* نویسنده مسئول

تاریخ: دریافت ۳۱/۰۶/۱۳۹۴، اصلاحیه ۲۳/۱۰/۱۰، پذیرش ۱۱/۱۱/۱۳۹۴.

با استفاده از روش اجزاء محدود بررسی شده است. اهداف اصلی بررسی حاضر تعیین تأثیر میزان الیاف در مقاومت برشی تیرها و همچنین بررسی رفتار برشی وابسته به ارتفاع تیرهای حاوی الیاف فولادی است. برای مدل سازی نمونه های تحلیلی از مدل آسیب - خمیری^۱ موجود در نرم افزار آباکوس^۲ استفاده شده است. در ادامه، نحوه مدل سازی تأثیر الیاف در رفتار بتن شرح داده شده است.

۲. مشخصات مصالح

۱.۲. رفتار کششی بتن

رفتار بتن معمولی در کشش تک محوره تا مقاومت کششی به صورت خطی است و پس از آن وارد ناحیه غیرخطی می شود. رفتار نرم شوندگی کششی^۳ بتن در ناحیه غیرخطی به صورت رابطه^۴ ۲ مدل شده است:

$$\sigma(w) = f_t \cdot e^{-\frac{f_t}{G_f} w} \quad (2)$$

که در آن، f_t مقاومت کششی ماتریس، G_f انرژی شکست و w عرض ترک است. مقاومت کششی بتن الیافی به صورت روابط^۵ ۳ و ۴ قابل محاسبه است:

$$\sigma = \eta_1 \eta_2 \sigma_{f_u} V_f + f_t (1 - V_f), \quad \eta_2 = 0,2 \quad (3)$$

$$\eta_1 = \begin{cases} \frac{l_f}{l_{l_c}} & \text{if } l_f \leq l_c \\ 1 - \frac{l_c}{l_f} & \text{if } l_f > l_c \end{cases} \quad (4)$$

به منظور لحاظ قرارگیری انفاقی الیاف در درون بتن و موقعیت آن در ترک، دو ضریب η_1 و η_2 در رابطه^۶ ۳ استفاده می شود (ضریب طول الیاف و ضریب جهتگیری الیاف). ضریب طول الیاف برای درنظرداشتن امکان ایجاد چسبندگی در طول الیاف و ضریب جهتگیری الیاف نیز برای درنظرداشتن میزان تأثیر الیاف با توجه به جهتگیری آن نسبت به جهت بارگذاری در رابطه وارد می شود. مقدار^۷ ۷ از رابطه^۸ ۵ بدست می آید:

$$l_c = \frac{d_f \sigma_{f_u}}{2 \tau_b} \quad (5)$$

که در آن، σ_{f_u} مقاومت کششی الیاف، V_f درصد حجمی الیاف، τ_b تنش برشی میانگین بین الیاف و ماتریس، d_f طول الیاف و τ_b قطر الیاف است. در بتن الیافی با فرض بیرون کشیده شدن الیاف از ماتریس، عرض ترک نهایی برابر نصف طول الیاف است، که حدود ۱۰ تا ۱۵ برابر عرض ترک نهایی در بتن معمولی است. با ایجاد ترک و افزایش عرض ترک، الیاف فعال می شود و لغزش الیاف در ماتریس نیز رخ می دهد.

مطابق شکل^۹ ۲، رفتار بتن الیافی حاصل از مجموع رفتار ماتریس و الیاف است. سهم بتن با رابطه^{۱۰} ۲ و سهم الیاف هم با توجه به مشخصات چسبندگی الیاف و بتن قابل تعیین است، که در ادامه تشریح شده است.

برای مدل سازی سهم الیاف در رفتار کششی بتن الیافی، مدل های متعدد وجود دارد. در ادامه، دو مدل به صورت روابط^{۱۱} ۶ و ^{۱۲} ۷ و روابط^{۱۳} ۸ و ^{۱۴} ۱۱ را ارائه شده است:

$$\sigma = K_f K_d \frac{l_f}{d_f} V_f \tau_b \quad (6)$$

$$K_f = \frac{\tan^{-1}(w/\alpha)}{\pi} \left(1 - \frac{2w}{l_f} \right)^2 \quad (7)$$

میزان بهینه می تواند جایگزین آرماتورهای عرضی معمول شود و مانع ایجاد تراکم آرماتور در اتصالات شود.^[۱۵]

طبعاً میزان تأثیر الیاف به عواملی از جمله: مشخصات ماتریس، مشخصات الیاف، درصد و کیفیت چسبندگی الیاف بستگی دارد.^[۱۶] در مطالعاتی نیز درصد بهینه الیاف حدوداً ۱٪ و افزایش مقاومت برشی به ازاء الیاف بیش از آن، ناچیز گزارش شده است.^[۱۷]

بررسی امکان استفاده از روکش بتنی برای تعمیر و تقویت تیرها در برش نیز در مطالعاتی در سال ۲۰۱۴ صورت گرفته و مشخص شده است که در صورت استفاده از بتن معمولی برای تعمیر و تقویت، جدادشگی بین روکش و تیر سبب گسیختگی ناگهانی تیر می شود، در صورتی که افزودن الیاف به بتن روکش، مانع جدادشگی می شود و نیز استفاده از روکش بتن الیافی، روشی مؤثر برای تقویت برشی تیرهای با خاموت شناخته شده است.^[۱۸]

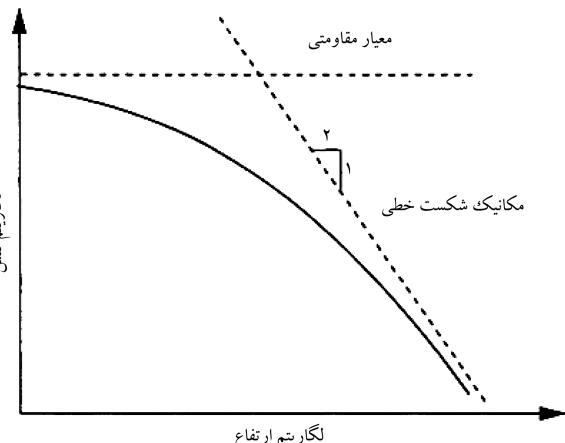
تش تش برشی نهایی تیرهای بتنی ساخته شده از بتن معمولی تابعی از ارتفاع تیر است، بدین صورت که تیرهایی با ارتفاع بیشتر به ازاء تش برشی میانگین کمتری گسیخته می شوند. این وابستگی با عنوان اثر اندازه شناخته می شود. مهم ترین عامل ایجادکننده اثر اندازه با استفاده از میانیک شکست قابل توجیه است. در سازه های بزرگ تر، انرژی کرنشی بیشتری برای گسترش ترک ها در دسترس است، در نتیجه ترک ها به ازاء تش کمتری در نزد ترک گسترش پیدا می کنند. مهم ترین مدل برای لحاظ اثر اندازه در سال ۱۹۹۸ ارائه شده است، که طبق آن ظرفیت برشی تیر مطابق رابطه^{۱۹} ۱ به ارتفاع وابسته است:^[۱۹]

$$v_c = \frac{v_0}{\sqrt{1 + \frac{d}{d_0}}} \quad (1)$$

که در آن، v_0 یک مقدار ثابت و d ارتفاع تیر است و v تأثیر سایر پارامترها در مقاومت برشی را لحاظ می کند. این مدل بین دو حالت حدی: ۱. تئوری های کلاسیک مقاومتی (که گسیختگی مصالح را براساس معیار تنش با کرنش توصیف می کنند) و ۲. مکانیک شکست خطی (که رفتار مصالح را خطی و کشسان فرض می کند) و از معیار انرژی شکست برای گسیختگی مصالح استفاده می کند) قرار می گیرد (شکل^{۲۰} ۱).

بررسی ها در مورد بتن الیافی نشان داده است که افزودن الیاف به ترکیب بتن موجب تخفیف اثر اندازه می شود.^[۲۱]

در پژوهش حاضر، رفتار برشی تیرهای بتنی قادر خاموت حاوی الیاف فولادی

شکل ۱. اثر ارتفاع در رفتار برشی.

$$f'_{cf} = f_c + 3,5RI \quad (11)$$

$$\varepsilon_{cf} = \varepsilon_c + 446 \times 10^{-6}(RI) \quad (12)$$

که در آنها، f_c و ε_c به ترتیب مقاومت فشاری و کرنش نظری تنش بیشینه در بتن بدون الیاف هستند. همچنین RI شاخص تقویت از رابطه ۱۴ به دست می‌آید:

$$RI = W_f \frac{l_f}{d_f} \quad (14)$$

که در آن، W_f درصد وزنی الیاف است. نمودار تنش - کرنش فشاری تکمحوره نیز مطابق رابطه ۱۵ لحاظ شده است:^[۱۸]

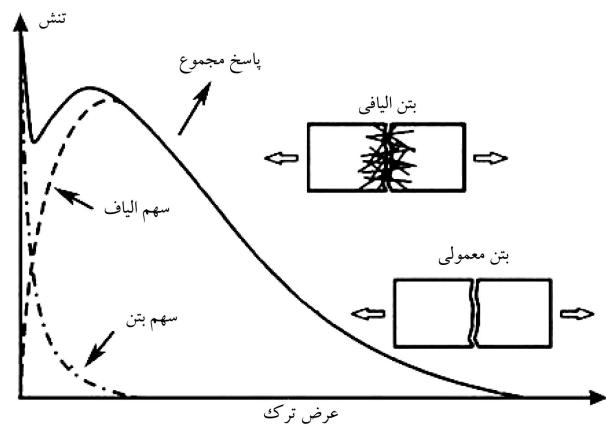
$$\frac{f_c}{f'_{cf}} = \frac{\beta \frac{\varepsilon_c}{\varepsilon_{cf}}}{\beta - 1 + \left(\frac{\varepsilon_c}{\varepsilon_{cf}} \right)^\beta} \quad (15)$$

که در آن، β از روابط ۱۶ الی ۱۸ به دست می‌آید:

$$\beta = 1,093 + 0,7732(RI)^{-0,924} \quad (16)$$

$$\beta = 1,093 + 2,4818(RI)^{-1,378} \quad (17)$$

$$\beta = \left(\frac{f'_c}{f_c} \right)^r + 1,55, \quad f'_c(ksi) \quad (18)$$

شکل ۲. رفتار بتن معمولی و بتن الیافی در کشش.

الیاف مستقیم:

$$\sigma = \alpha_f V_f K_{st} \tau_{f,max} \frac{l_f}{d_f} \left(1 - \frac{w}{l_f} \right)^r \quad (8)$$

$$K_{st} = \begin{cases} \frac{\beta_f}{r} \cdot \frac{w}{s_f} & w < s_f \\ 1 - \sqrt{\frac{s_f}{w}} + \frac{\beta_f}{r} \sqrt{\frac{s_f}{w}} & w \geq s_f \end{cases} \quad (9)$$

عمل مکانیکی در الیاف قلابدار:

$$\sigma = \alpha_f V_f K_{eh} \tau_{eh,max} \frac{2(l_i - 2w)}{d_f} \quad (10)$$

$$K_{eh} = \begin{cases} \beta_{eh} \left[\frac{2}{3} \frac{w}{s_{eh}} - \frac{1}{3} \left(\frac{w}{s_{eh}} \right)^r \right] & w < s_{eh} \\ 1 + \left(\frac{\frac{2\beta_{eh}}{15} - 1}{15} \right) \sqrt{\frac{s_{eh}}{w}} - \frac{(\sqrt{w} - \sqrt{s_{eh}})^r}{l_f - l_i} & s_{eh} \leq w < \frac{l_f - l_i}{r} \\ \left(\frac{l_i - 2w}{l_f - l_i} \right)^r K_{eh,i} & \frac{l_f - l_i}{r} \leq w \leq \frac{l_i}{r} \end{cases} \quad (11)$$

که در آنها، K_d ضریب آسیب (به ازاء درصد های کم الیاف برابر با ۱)، l_i فاصله ای قلاب ها در الیاف قلابدار، α_f یک ضریب برابر با ۰,۵, α عدد ثابت وابسته به جنس و نوع الیاف، β_f و β_{eh} اعداد ثابت به ترتیب برابر با ۰,۶۷, ۰,۷۶, ۰,۰۰۱ و ۰,۱ هستند. $\tau_{f,max} = ۰,۳۹۶\sqrt{f'_c}$ مقاومت چسبندگی اصطکاکی، $\tau_{eh,max} = ۰,۴۲۹\sqrt{f'_c}$ مقاومت بیرون کشیدگی ناشی از قلاب در الیاف قلابدار، K_{st} و K_{eh} به ترتیب ضرایب نشانگر مقاومت بیرون کشیدگی متوسط ناشی از رفتار چسبندگی اصطکاکی و عمل مکانیکی قلاب و $w = \frac{l_f - l_i}{r}$ در الیاف قلابدار سهم الیاف در برابر کششی برابر مجموع روابط ۸ و ۱۰ است.

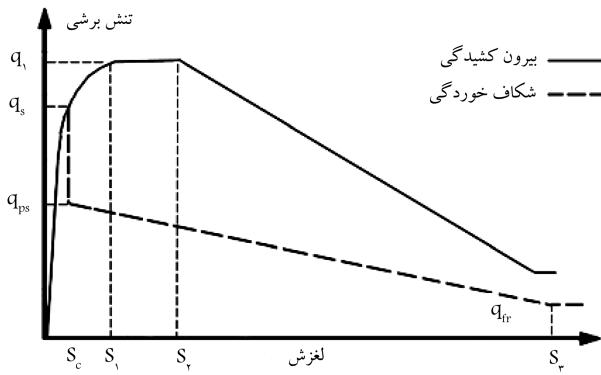
۲.۲. رفتار فشاری بتن

افزودن الیاف به بتن معمولی باعث افزایش کرنش نظری تنش بیشینه، مقاومت فشاری، و مدول کشسانی می‌شود. در پژوهش حاضر، برای مدل سازی رفتار فشاری بتن معمولی و بتن حاوی الیاف فولادی از مدل ارائه شده در روابط ۱۲ و ۱۳ استفاده شده است.^[۱۸] افزایش مقاومت فشاری و کرنش نظری تنش بیشینه، مطابق روابط

۳.۲. مدل سازی بتن
مدل آسیب - خمیری موجود در نرم افزار آپاکوس، قابلیت مدل سازی رفتار بتن و سایر مصالح شبیه ترد را دارد. برای استفاده از آن لازم است رفتار مصالح در محدوده‌ی کشسانان، ایزوتروپیک و خطی باشد. در مدل مذکور، دو نوع گسیختگی ترک خوردنگی در کشش و خردشگی در فشار مفروض است. برای نمایش گرافیکی ترک‌ها می‌توان فرض کرد که ترک در یک نقطه، زمانی به وجود می‌آید که مقدار کرنش خمیری معادل کششی (PEEQT)^۳، مقداری مشتبه داشته باشد ($w > \varepsilon_t^{pl}$).^[۱۹] در کالیبره کردن مدل نیاز به تعریف رفتار کششی تکمحوره، رفتار فشاری تکمحوره، ضریب پواسن (v)، مدول کشسانی (E)، زاویه ای اتساع (ψ)، نسبت مقاومت فشاری در مقاومت فشاری تکمحوره به مقاومت فشاری تکمحوره (f_c/f_{co})، خروج از مرکزیت سطح پتانسیل خمیری (e) و پارامتر K_c است. زاویه ای اتساع، کرنش خمیری در اثر برش در فاز بعد از کشسانان تعریف می‌شود. هر چقدر مقدار این زاویه کوچک‌تر باشد، رفتار مصالح ترددتر و هرچه بزرگ‌تر باشد، رفتار ماده شکل پذیرتر می‌شود. نسبت (f_b/f_{co}) نیز مشخصات تابع گسیختگی را تعريف می‌کند و مقدار آن برای بتن بین ۱/۱۶ تا ۱/۱ است. پارامتر K_c ، تعريف کننده‌ی شکل انحراف صفحه‌ی تنش و همچنین زاویه ای است. مقدار آن بین ۰/۵ تا ۱ است. هر چقدر مقدار آن به ۱ نزدیک‌تر باشد، به معنی محصور شدنگی بیشتر بتن است. در نوشته‌ار حاضر، به منظور شیوه‌ی سازی رفتار بتن الیافی با استفاده از مدل آسیب - خمیری، رفتار کششی، فشاری تکمحوره، مقاومت فشاری، مقاومت کششی، و مدول کشسانی بتن به گونه‌ی اصلاح شده است که بیان‌گر رفتار بتن الیافی باشد. نحوه تأثیر الیاف در رفتار فشاری و کششی در بخش‌های قبل تشرییح شده است. مقدار مدول کشسانی نیز برابر شیوه خط و اصل مبدأ و نقطه‌ی با تنش برابر $f'_c/4$ لحاظ شده است.^[۲۰] نسبت پواسن در بتن معمولاً مقداری بین ۰/۱ تا ۰/۲ دارد، که این نسبت تقریباً ثابت است.^[۲۱] مقادیر استفاده شده برای سایر پارامترها نیز در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مقادیر استفاده شده برای تعریف بتن.

f_{b0}/f_{c0}	e	K_c	ψ	v	E
۱/۱۶	۰,۰۵	۰,۵	۳۶	۰,۲	$\frac{۰,۴f'_c}{\varepsilon_c(۰,۴f'_c)}$

شکل ۳. نمودار شماتیک تنش - لغزش آرماتورها.

(تنش تسليم)، کرنش خميری را تجربه می‌کند. در مدل سازی فولاد از سخت شدگی مجدد پس از تسليم چشم پوشی شده است.

۳. مدل اجزاء محدود

در مدل اجزاء محدود برای مدل سازی تیربتنی از المان های ۴ گره بی تنش صفحه بی و برای مدل سازی آرماتورها از المان های ۲ گره بی تیر^۸ موجود در کتابخانه نرم افزار آباکوس استفاده شده است.

به دلیل وجود تقارن، به منظور کاهش حجم محاسبات نیمی از تیر مدل شده و در راستای محور تقارن، شرایط مرزی تقارن اعمال شده است. همچنین برای ممانعت از ایجاد آسیب موضعی در محل بارگذاری و تکیه گاهها از ورق های فولادی استفاده شده است. بین ورق های فولادی و سطح بتن تماس بدون اصطکاک تعریف شده است.

در تحلیل اجزاء محدود اغلب از لغزش آرماتورها چشم پوشی می شود. در مطالعه های حاضر، برای مدل سازی لغزش آرماتورها، المان های بتن و آرماتور به گونه بی مش بندی شده اند که گره های متنطبق داشته باشند و سپس بین گره های آن ها، المان اتصال دهنده^۹ تعریف شده است. برای المان اتصال دهنده در راستای اتصال دهنده بر آرماتورها، سختی بی نهایت فرض شده است، بدین معنی که گره های بتن و آرماتور در راستای عمود بر راستای آرماتور جابه جایی نسبی نخواهند داشت. رفتار غیرخطی المان اتصال دهنده در راستای آرماتورها با استفاده از مدل ارائه شده در بخش ۴.۲ تعریف شده است. برای تعریف منحنی نیرو - تغییر مکان، المان اتصال دهنده در نرم افزار نمودار تنش - لغزش ذکر شده در سطح بار بار (A = $\pi d_b L$) هر المان آرماتور ضرب شده است (شکل ۴).

در مواردی که به عملت گسترش ترک ها و انهدام مصالح^{۱۰} رفتار مصالح وارد شاخه نزولی می شود، دست یابی به همگرایی در آنالیز استاتیکی دشوار است. در این شرایط استفاده از شیوه آنالیز دینامیکی صریح^{۱۱} مناسب است.^[۱۹] لذا برای تحلیل از این نوع آنالیز استفاده شده است.

۴. صحیت سنجی

برای حصول اطمینان از صحیت فرضیات و مدل های استفاده شده در شبیه سازی اجزاء محدود، در بخش حاضر، دو گروه تیر فاقد خاموت با گسیختگی برشی مطابق

۴.۲. چسبندگی آرماتور و بتن

اندرکنش بین آرماتور و بتن امکان انتقال تنش از آرماتور به بتن اطراف را فراهم می کند و به همین دلیل نیروی آرماتور در طول آن متغیر است. به صورت کلی دو نوع مکانیسم زوال چسبندگی بین آرماتور و بتن اطراف وجود دارد. گسیختگی نوع اول (بیرون کشیدگی)^۵ زمانی رخ می دهد که آرماتور عرضی فراوان یا پوشش ضخیم موجود باشد.

در صورت عدم وجود آرماتور عرضی و پوشش کافی، تنش های کششی شعاعی ایجاد شده در اطراف آرماتور از مقاومت کششی بتن تجاوز می کند و گسترش ترک های ناشی از آن موجب زوال چسبندگی خواهد شد (گسیختگی شکاف خوردگی).^۶ در صورتی که گسیختگی چسبندگی از نوع اول باشد، حضور الیاف تأثیر چندانی نخواهد داشت؛ اما در صورتی که زوال چسبندگی از نوع شکاف خوردگی باشد، الیاف کیفیت چسبندگی را به صورت محسوسی بهبود خواهد بخشید.

از آنجایی که تیرهای مدل نظر در پژوهش حاضر فاقد خاموت هستند، فرض می شود که زوال چسبندگی از نوع دوم باشد. نمودار شماتیک تنش - لغزش آرماتور در شکل ۳^[۲۱] برای مدل سازی استفاده شده است، مطابق آن رفتار تنش برشی - لغزش موضعی به صورت روابط ۱۹ تا ۲۱ است:

$$q = q_1 \left(\frac{s}{S_1} \right)^{\frac{3}{2}} \quad s \leq s_c \quad (19)$$

$$q_1 = ۳۱ \sqrt{f'_c} \quad (psi) \quad (20)$$

$$S_1 = ۰,۱۵c_0, \quad S_c = S_1 \cdot e^{\frac{1}{\gamma} \cdot \ln(q_s/q_1)} \quad (21)$$

که در آن ها، q تنش برشی، s مقدار لغزش، c_0 فاصله بین آج های آرماتور و q_s تنش برشی بیشینه بین آرماتور و بتن است که با استفاده از رابطه ۲۲ بدست می آید:

$$q_s = (۳ + ۲,۵ \frac{c}{d_b}) \sqrt{f'_c} \quad (psi) \leq q_1 \quad (22)$$

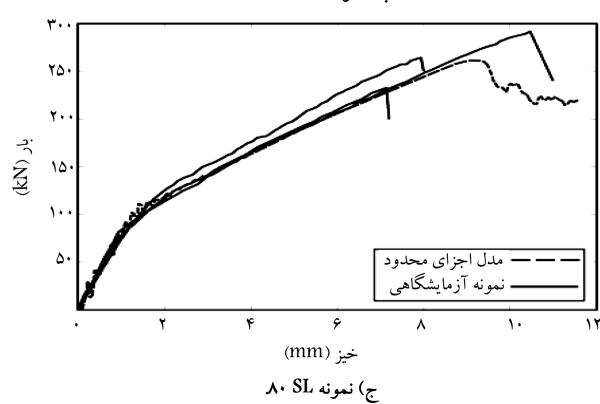
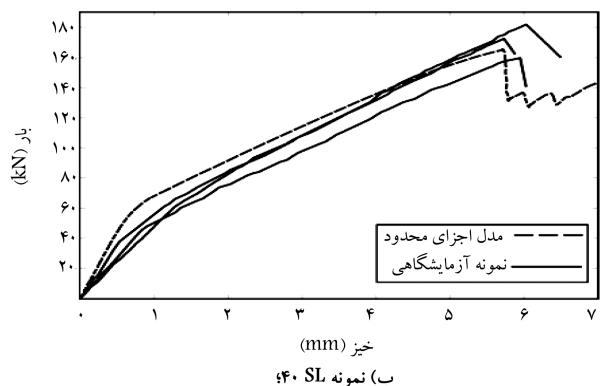
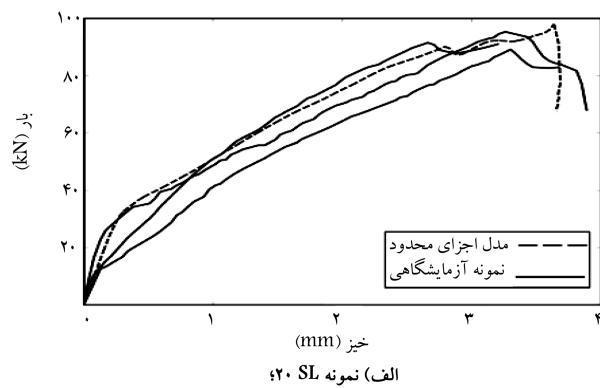
که در آن، c و d_b به ترتیب بلابر مقدار پوشش و قطر آرماتور هستند. در بین الیافی، مقاومت باقیمانده (q_{ps}) پس از ایجاد ترک های شکاف خوردگی از رابطه ۲۳ بدست می آید:

$$q_{ps} = ۴ \sqrt{f'_c} V_f \frac{l_f}{d_f} \left(\frac{c}{d_b} \right) \leq q_s \quad (23)$$

به ازاء مقادیر لغزش $c_0 < S < S_2 = c$ ، نمودار تنش - لغزش به صورت خطی تا مقدار $q_{ps} = ۰,۳q_s$ (مقاومت چسبندگی اصطکاکی) کاهش می یابد و به ازاء مقدار $S \geq S_2$ ، مقدار تنش برشی ثابت می ماند (شکل ۳). مدل ذکر شده یک نزول دفعی از تنش بیشینه تا صفر را برای بتن معمولی پیش بینی می کند، که در مدل انتزاعی عددی می تواند همگرایی را با دشواری همراه کند. از این رو شاخه نزولی نمودار در بین بدون الیاف تا میزان لغزش نهایی برابر با $۱,۲S_1$ مطابق پیشنهاد در بولتن مدل کرد.^[۲۰] فرض شده است.

۵. مشخصات فولاد

فولاد با استفاده از مدل کشسان - خميری ایده آل مدل سازی شده است، که در آن رفتار فولاد تا تنش تسليم به صورت خطی است و پس از تسليم به ازاء تنش ثابت

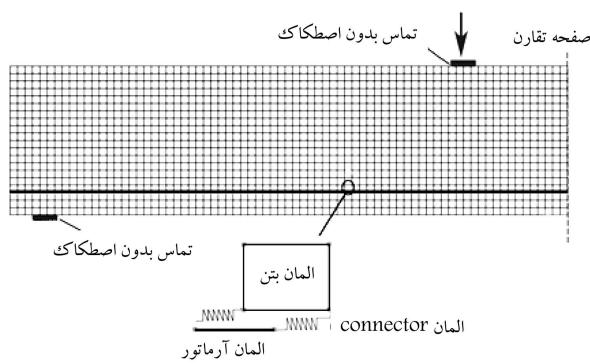
شکل ۶. نمودار بار - خیز

با نتایج آزمایشگاهی نشان داده است. در شکل ۶، مقایسه نمودار بار - خیز تحلیلی و آزمایشگاهی نمونه ها نشان داده شده است. در آزمایشگاه از هر نمونه، ۳ عدد تیر آزمایش شده است، که نتایج آن در شکل مذکور نشان داده شده است.

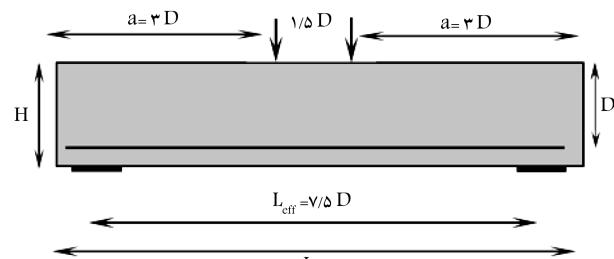
در شکل ۷، هم مقایسه الگوی ترک های آزمایشگاهی و تحلیلی نمایش داده شده است. میانگین خطای مدل سازی در تعیین ظرفیت نهایی تیرها به ترتیب برابر ۶، ۲۰ و ۴۰ درصد در تیرهای SL₄₀، SL₄₀ و SL₈₀ است، که بیانگر دقت مناسب مدل اجزاء محدود است.

۲.۴. مدل سازی تیرهای حاوی بتن الیافی

در بخش حاضر، تیرهای بتنی دوسرسانده ساخته شده با بتن حاوی الیاف فولادی قلاب دار با گسیختگی برخی بررسی شده در پژوهشی در سال ۲۰۰۸^[۱] با استفاده از مدل اجزاء محدود شبیه سازی شده است. مشخصات هندسی نمونه ها در شکل ۸ نشان داده شده است.

شکل ۴. مدل اجزاء محدود.

شکل ۵. مشخصات هندسی تیرهای موجود در پژوهشی در سال ۱۴۰۰.

جدول ۲. جزئیات تیرهای مرجع [۲۳] (بعد بر حسب mm).

نام تیر	L	D	H	آرماتور
SL ₂₀	۱۵۰۰	۱۶۰	۲۰۰	۴Φ۱۰
SL ₄₀	۳۰۰۰	۳۶۰	۴۰۰	۳Φ۱۶ + ۱Φ۱۲
SL ₈₀	۶۰۰۰	۷۲۰	۸۰۰	۴Φ۲۰ + ۳Φ۱۰

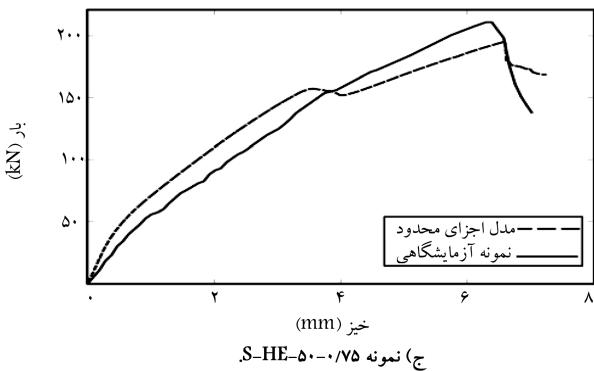
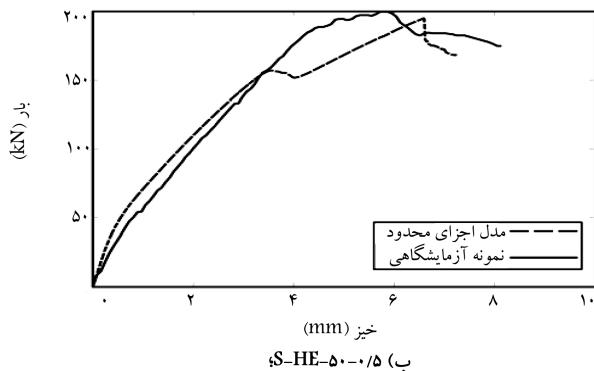
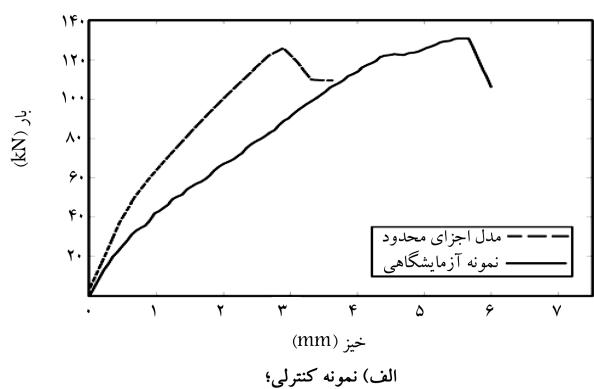
جدول ۳. مشخصات فرض شده بتن مطابق مرجع [۲۴].

انرژی شکست	$G_f = ۱۰۵ \text{ (N/m)}$
مقاومت فشاری مشخصه	$f_{ck} = ۳۵ \text{ (Mpa)}$
مقاومت نشاری میانگین	$f_{cm} = f_{ck} + ۸ = ۴۳ \text{ (Mpa)}$
مقاومت کششی (Mpa)	
حد بالا	$1,۸۵ \left(\frac{f_{ck}}{۱۰} \right)^{\frac{۱}{۲}} = ۴,۲۶$
میانگین	$1,۴ \left(\frac{f_{ck}}{۱۰} \right)^{\frac{۱}{۲}} = ۳,۲۲$
حد پایین	$0,۹۵ \left(\frac{f_{ck}}{۱۰} \right)^{\frac{۱}{۲}} = ۲,۲$

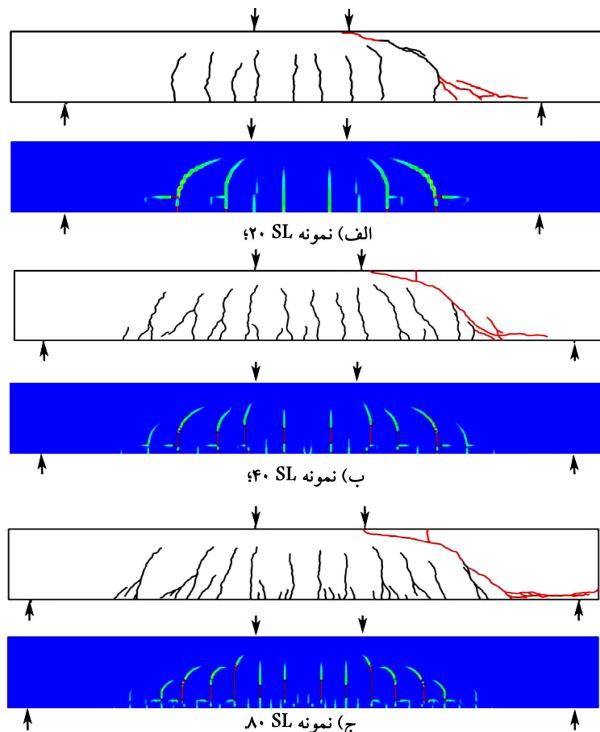
جزئیات تشریح شده در قسمت های پیشین، مدل و نتایج تحلیلی با نتایج آزمایشگاهی مقایسه شده است.

۱.۴. مدل سازی اثر اندازه

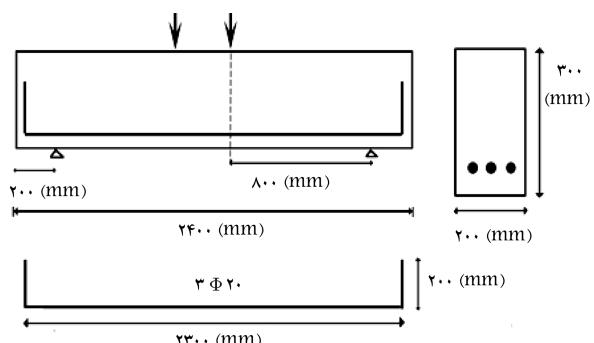
گروه اول تیرهای آزمایش شده مطابق تیرهای موجود در پژوهشی در سال ۱۴۰۰^[۲۳] است. بتن استفاده شده از رده ۳۵، تنش تسلیم آرماتورها برابر ۵۰۰ مگاپاسکال و نسبت آرماتور طولی برابر ۱٪ است. تیرهای SL₂₀، SL₄₀ و SL₈₀ به ترتیب دارای ارتفاع ۲۰۰، ۴۰۰ و ۸۰۰ میلی متر هستند. قطر بزرگ ترین سنگ دانه نیز برابر ۳۲ میلی متر است. سایر مشخصات در شکل ۵ و جدول های ۲ و ۳ ارائه شده است. در مدل سازی، مقاومت کششی ۳/۲ مگاپاسکال (مقدار میانگین) تطابق بیشتری

شکل ۹. نمودار بار - خیز.

شکل ۷. مقایسه‌ی الگوی ترک (PEEQT) عددی و آزمایشگاهی.

شکل ۸. مشخصات تیرهای بررسی شده در پژوهشی در سال ۱۳۹۰.

۵. نمونه‌های تحلیلی

در نوشتار حاضر، تأثیر الیاف فولادی در ظرفیت برشی تیرهای لاغر بتی و همچنین اثر اندازه در رفتار برشی تیرهای سنتی حاوی الیاف فولادی بررسی شده است. برای این منظور ۱۲ تیر در ۳ ارتفاع مختلف (۳۵۰، ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی‌متر) با ۰، ۵، ۰، ۷۵ و ۱ درصد الیاف در نظر گرفته شده‌اند. مشخصات الیاف فرض شده در جدول ۴ ارائه شده است.

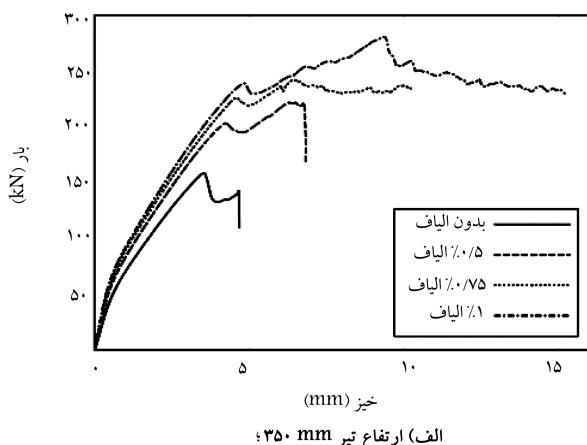
مشخصات هندسی تیرهای تحلیلی نیز در شکل ۱۰ نشان داده شده است. تیر کنترلی با بتن C۴۰ و مقاومت فشاری مشخصه‌ی ۴۰ مگاپاسکال و اندازه‌ی بزرگ‌ترین سنگدانه برابر ۱۶ میلی‌متر و مقاومت کششی ۲/۴ مگاپاسکال (حد پایین) فرض شده‌اند. نسبت آرماتور طولی برابر ۱/۹ و تنش تسلیم آرماتورهای S-HE-50-۰/۷۵ حاوی ۷۵٪ الیاف بوده‌اند. برای مدل‌سازی رفتار بتن الیافی از مدل استفاده شده در پژوهشی در سال ۱۳۹۰^[۱۷] در کشش استفاده شده است. در مدل‌سازی استفاده از حد پایینی مقاومت کشش برابر با ۲، ۲۵ مگاپاسکال تطابق بهتری با نتایج آزمایشگاهی نشان داده است.

در شکل ۹ مقایسه‌ی بین نمودار بار - خیز نمونه‌های آزمایشگاهی و نتایج مدل تحلیلی نشان داده شده است، که مطابق آن، نتایج مدل عددی انتطاق قابل قبولی با نتایج آزمایشگاهی دارد.

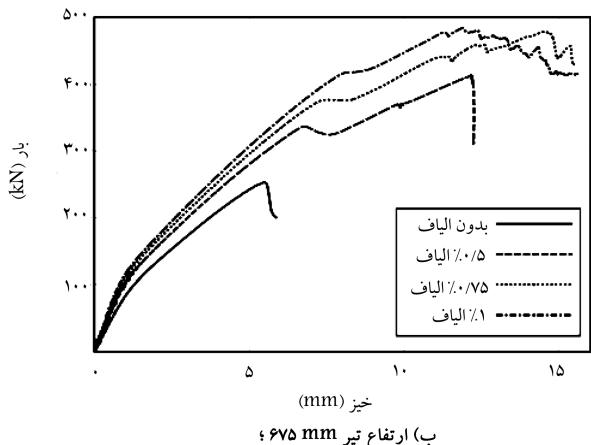
۶. نتایج

۱۶. نمودارهای بار - خیز

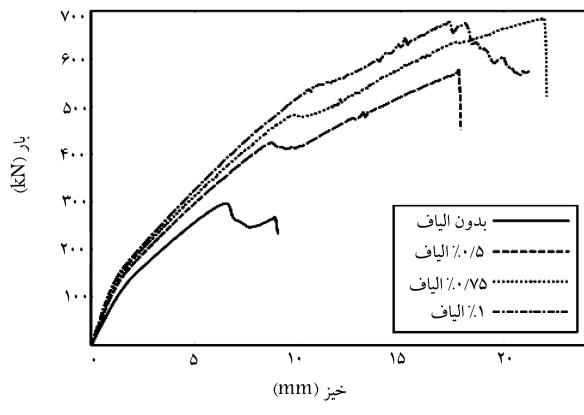
در شکل ۱۲، نمودار بار - خیز تیرهای تحلیلی ارائه شده است، که مطابق آن، افزودن الیاف تأثیر به سزاوی در رفتار برشی تیرها دارد. افزودن الیاف نه فقط باعث افزایش قابل توجه ظرفیت برشی تیرها می‌شود، بلکه خیز نهایی را هم حدود ۳ تا ۴ برابر افزایش می‌دهد. مطابق شکل مذکور، با افزایش میزان الیاف، ظرفیت تیر نیز بیشتر شده است، اما تأثیر مشبّت الیاف رفتاره رفته کم رنگ تر شده است، به گونه‌ای که از شکل ۱۲ می‌توان نتیجه گرفت که استفاده از الیاف بیش از ۱٪، افزایش مقاومت

الف) ارتفاع تیر ۳۵۰ mm

ب) ارتفاع تیر ۶۷۵ mm

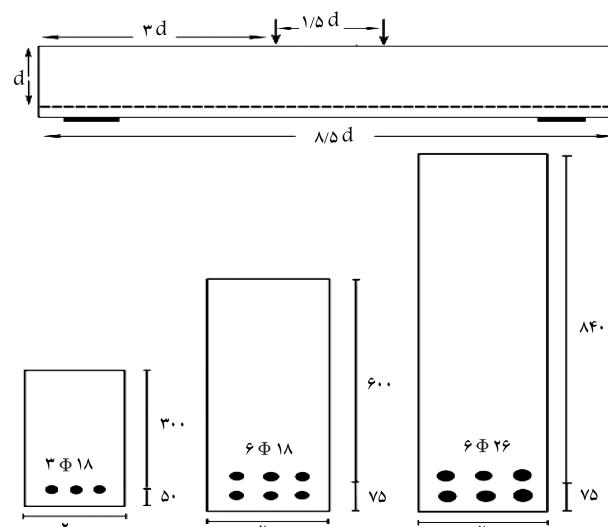

ج) ارتفاع تیر ۹۱۵ mm

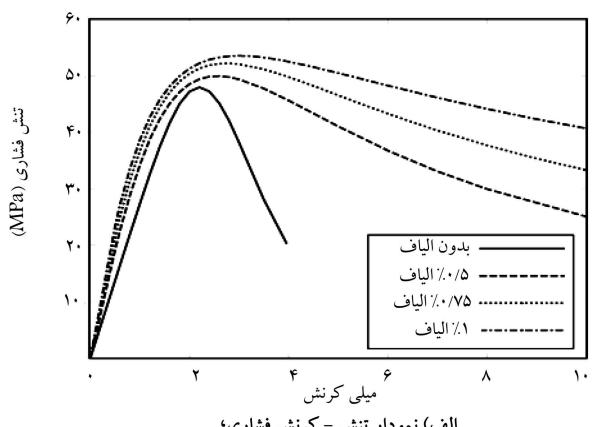
شکل ۱۲. نمودار بار - خیز

جدول ۴. مشخصات الیاف.

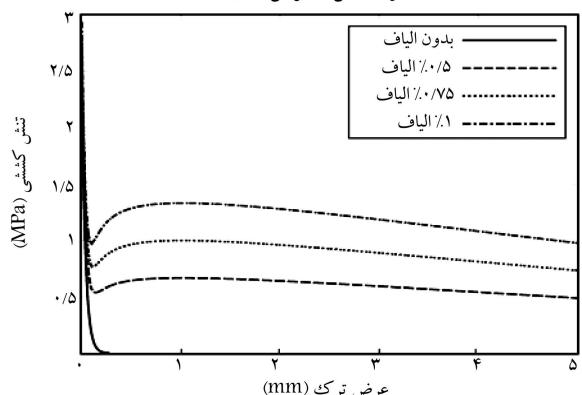
نوع الیاف	قطر	طول	مقاومت کششی
فولادی قلاب دار	۱ mm	۵۰ mm	۱۲۵° Mpa

شکل ۱۰. مشخصات مقطع تیرهای تحلیلی.

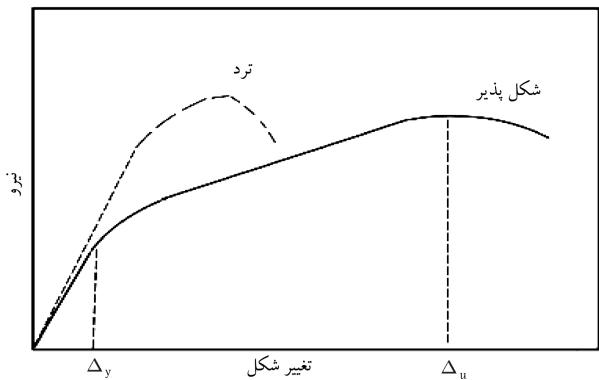
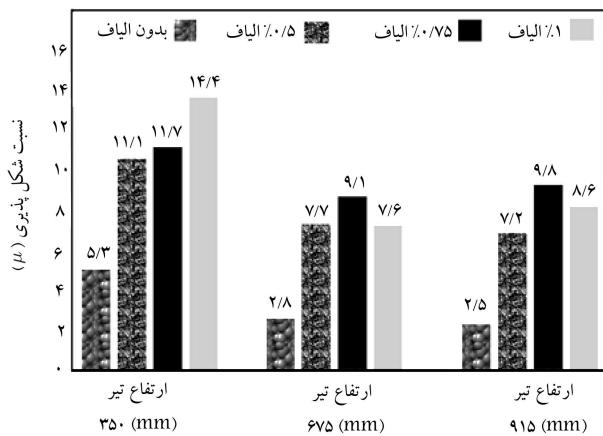

الف) نمودار تنش - کرنش فشاری؛

ب) نمودار تنش کششی - عرض ترک.

شکل ۱۱. اثر الیاف بر رفتار بتن.

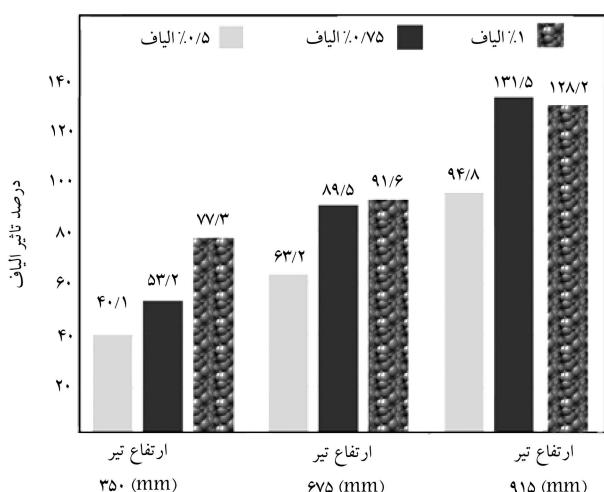
شکل ۱۴. رفتار اعضاء شکل پذیر و ترد.^[۲۵]

شکل ۱۵. تأثیر الیاف در نسبت شکل پذیری.

استفاده‌ی الیاف بیشتر از آن، نسبت شکل پذیری را کاهش می‌دهد (۷۵٪ الیاف). مشابه این مطلب در پژوهشی در سال ۱۴۲۰^[۲۶] ذکر شده است.

۳.۶. اثر اندازه

همان‌طورکه در بخش‌های پیشین عنوان شده است، رفتار برخی تیرهای فاقد خاموت وابسته به ارتفاع تیر است و تیرهای با ارتفاع بیشتر، تنفس برخی میانگین نهایی کمتری دارند. این مسئله به دلیل وجود انرژی کرنشی در دسترس، بیشتر برای گسترش ترک‌ها در تیرهای بزرگ تر است. در نوشтар حاضر، اثر ارتفاع تیر در تنفس برخی نهایی تیرها نیز بررسی شده است. با توجه به نتایج بدست آمده، تنفس برخی نهایی تیر حاوی بتون معمولی تقریباً به صورت خطی با افزایش ارتفاع کاهش یافته است. میزان این کاهش به ترتیب برابر ۲۰ و ۳۳ درصد در تیرهایی با ارتفاع ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی‌متر نسبت به در تیرهایی با ارتفاع ۳۵۰ میلی‌متر بوده است. در مورد بتون الیافی نیز این مسئله مشاهده می‌شود، با این تفاوت که میزان وابستگی تنفس به ارتفاع کمتر بوده است، به صورتی که تیرهای ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی‌متری، تنفس نهایی تقریباً برابر دارند. نتایج ذکر شده در شکل ۱۶ ترسیم شده است، که مطابق آن، نمودار تنفس برخی بر حسب ارتفاع در بتون حاوی الیاف به ازاء ارتفاع بیش از ۶۰۰ میلی‌متر به صورت افقی درآمده است و می‌توان انتظار داشت با افزایش ارتفاع، تنفس ثابت بماند. در صورتی که در مورد بتون معمولی، نمودار شبیه نزولی داشته و کاهش بیشتر تنفس به عنوان نتیجه استنبط می‌شود، این است که وجود الیاف در ترکیب بتون، اثر اندازه را تخفیف می‌دهد.

شکل ۱۶. میزان تأثیر الیاف در ظرفیت برخی.

بیشتری را در پی نخواهد داشت. لذا یک میزان درصد بهینه برای الیاف را می‌توان متصور بود. نکته‌ی دیگر آنکه با توجه به افزایش قابل توجه خیز نهایی تیرها، استفاده از الیاف به عنوان آرماتور برخی کمیته منطقی به نظر می‌رسد. میزان بیشینه افزایش ظرفیت برخی تیرها به ترتیب برابر ۳۷۷/۳، ۹۱۶، ۱۳۱/۵ درصد در تیرهایی با ارتفاع ۳۵۰، ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی‌متر بوده است. نتایج نشان می‌دهد میزان تأثیر الیاف در افزایش ظرفیت برخی تیرها وابسته به ارتفاع است، به این ترتیب که الیاف در تیرهایی با ارتفاع بیشتر مؤثرترند. این مسئله در شکل ۱۳ نشان داده است، که مطابق آن به ازاء یک میزان درصد الیاف ثابت، درصد تأثیر الیاف با افزایش ارتفاع بیشتر می‌شود.

۲.۶. شکل پذیری

شکل پذیری به معنی توانایی حمل تغییرشکل‌های غیرارتاجاعی قابل توجه قبل از تخریب عضو است. توانایی حمل بارهای بیش از حد پیش‌بینی نشده، ضربه، بارهای رفت و برگشتی، و حرکات سازه‌ی ناشی از نشست پی و تقییرات حجمی، آگاهی از نوع شکست، و در نتیجه کاهش خسارت‌های جانی هنگام تخریب، کاهش نیروی اینرسی واردہ به سازه در هنگام زلزله و... از جمله مزایای طراحی شکل پذیر هستند. می‌توان شکل پذیری تیرها را با رفتار انفرادی مقاطع با رفتار کالی تیرها بیان داشت. تعریف دوم در طرح حدی و طرح زلزله، حائز اهمیت بیشتری است. برای تعریف شکل پذیری روش‌های مختلفی وجود دارد، که درین آنها نسبت شکل پذیری ($\frac{\Delta_y}{\Delta_u}$)، نسبتاً ساده و در حال حاضر پراکنده است (شکل ۱۶).^[۲۵]

در شکل ۱۴، Δ می‌تواند خیز، چرخش، و یا انتشار باشد؛ در حالی که نیرو ممکن است بار، لنگر، و یا انتشار باشد. Δ نشان دهنده خیز نهایی میلگرد در یک مقطع یا انحراف عمده از منحنی بار خطی - خیز یک المان یا یک سازه است. Δ نیز نشان دهنده خیز نهایی است، که بعد از آن منحنی، شیب منفی پیدا می‌کند.^[۲۶] شکل پذیری برای تیرهای تحلیلی به صورت نسبت خیز متناظر باز نهایی به خیز متناظر بار ترک خودگی تعریف شده است.

نسبت شکل پذیری برای تیرهای تحلیلی محاسبه و در شکل ۱۵ ارائه شده است.

نتایج نشان می‌دهد که حضور الیاف تأثیر محسوسی در افزایش شکل پذیری تیرها داشته است. از نتایج مربوط به تیرهای ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی‌متری به نظر می‌رسد که یک میزان درصد بهینه وجود دارد که بیشترین شکل پذیری را موجب می‌شود و

تعداد ترک های ایجاد شده در بتن الیافی بیشتر بوده است. سپس یک ترک بحرانی در دهانه برش به صورت مورب به سمت نقطه بارگذاری حرکت و هم زمان یک ترک افقی در تراز آرماتورها به سمت تکیه گاه رشد کرده است. نهایتاً ترک بحرانی در ناحیه فشاری نفوذ و تیر را دو نیم کرده است. الگوی ترک تیرهای با ارتفاع ۳۵۰ میلی متر در شکل ۱۷ مشاهده می شود.

۷. نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر ارزیابی رفتار برشی تیرهای بتن آرمی ساخته شده از بتن الیافی فولادی بدون خاموت بوده است، که برای نیل به آن روش مدل سازی اجزاء محدود پس از تأیید نتایج آن استفاده شده است. با تجزیه و تحلیل داده های حاصل از شبیه سازی می توان این موارد را به عنوان نتیجه برش مردم:

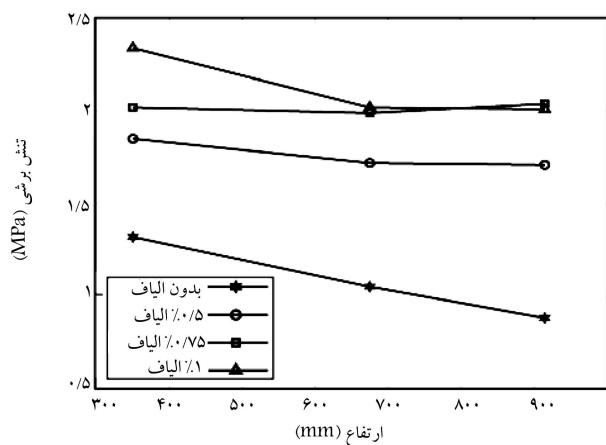
۱. با افزودن الیاف فولادی قلاب دار به ترکیب بتن، افزایش مقاومت و شکل پذیری قابل توجهی حاصل می شود. در نوشتار حاضر، با به کار گیری بیشینه ۱٪ الیاف افزایش مقاومت تا ۱۳۱/۵٪ و افزایش خیز نهایی ۳ تا ۴ برابر را به دنبال داشته است.

۲. با افزایش میزان الیاف مصرفی، ظرفیت تیرها هم افزایش می یابد؛ اما تأثیر مثبت الیاف به تدریج کم رنگ می شود، تا جایی که استفاده از الیاف بیشتر، افزایش ظرفیتی در پی نخواهد داشت. در نمونه های بررسی شده در تیرهای با ارتفاع ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی متر، میزان ۶۷۵ و ۱ درصد الیاف، ظرفیت تقریباً یکسانی را نتیجه داده است.

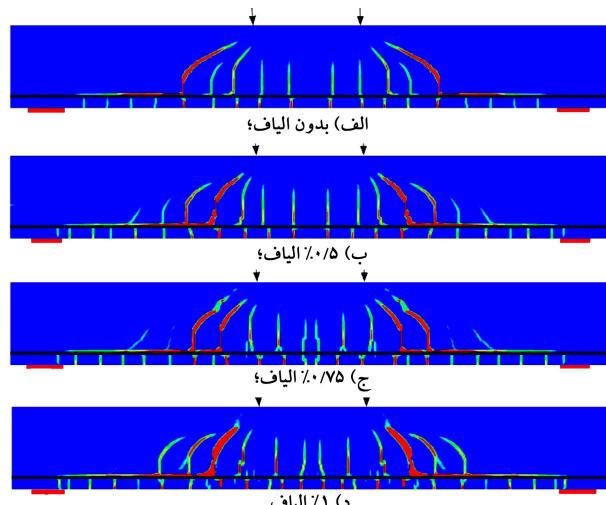
۳. تأثیر الیاف بر مقاومت برشی با افزایش ارتفاع بیشتر می شود. میزان بیشینه ۹۱/۶، ۷۷/۳ و ۹۱۵ میلی متر، میزان ۶۷۵ و ۱ درصد مشاهده شده است.

۴. وجود الیاف در ترکیب بتن باعث تخفیف اثر اندازه می شود. در نتیجه می توان گفت اثر اندازه در مصالح تردن، پر رنگ تر است.

۵. تیرهای حاوی الیاف با نسبت شکل پذیری به مراتب بزرگ تری نسبت به تیرهای ساخته شده از بتن معمولی هستند (تا بیشینه ۴ برابر). اما به نظر می رسد که یک میزان درصد بهینه ای الیاف وجود دارد که بیشینه ای شکل پذیری را تأمین می کند. در تیرهایی با ارتفاع ۶۷۵ و ۹۱۵ میلی متر از هر دو منظر مقاومت و شکل پذیری، درصد بهینه ای الیاف ۷۵٪ بوده است.

شکل ۱۶. اثر اندازه در مقاومت برشی.

شکل ۱۷. الگوی ترک (PEEQQT) تیرهای تحلیلی با ارتفاع ۳۵۰ میلی متر.

۴.۶. مود گسیختگی

مود گسیختگی در تیرهای حاوی بتن معمولی و بتن الیافی تقریباً به صورت مشابه مشاهده شده است. در هر دو حالت، ابتدا ترک های خمشی در دهانه خمشی ایجاد شده و با افزایش بار، ترک های بیشتری نیز در دهانه برش به وجود آمده است. البته

پانوشهای

- 1. damaged - plasticity
- 2. ABAQUS
- 3. tension softening
- 4. equivalent plastic strain
- 5. pull out
- 6. splitting failure
- 7. model code 2010
- 8. beam
- 9. connector
- 10. material degradation
- 11. dynamic explicit

منابع (References)

1. Sidney, M., Young, J.F. and Darwin, D., *Concrete*, Prentice Hall (2003).
2. Hemmati, A., Kheyroddin, A. and Sharbatdar, M.K. "Using HPF RCC for increasing the capacity of A.R.C. Frame", *Sharif Civil Engineering Journal*, **29-2**(3), pp. 97-106 (1392).
3. Tavakoli, H.R., Sadr Momtazi, A., Lotfi Omran, O., Beygi, M.H.A. and Fallah Tabar, M. "Investigation on the effect of using nano-silica on the mechanical properties of self compacting concrete containing fibers with energy absorption attitude", *Sharif Civil Engineering Journal*, **31**(2), pp. 71-82 (1394).
4. Tejchman, J., *Experimental and Theoretical Investigations of Steel-Fibrous Concrete*, Springer (2010).
5. Minelli, F. and Plizzari, G. "Steel fibers as shear reinforcement for beams", *Proceedings of the Second Fib Congress*, Naples, Italy (2006).
6. Cuenca, E., *On Shear Behavior of Structural Elements Made of Steel Fiber Reinforced Concrete*, Springer (2015).
7. Tahanni, T., Chemrouk, M. and Lecompte, T. "Effect of steel fibers on the shear behavior of high strength concrete beams", *Construction and Building Materials*, **105**, pp. 14-28 (2016).
8. Greenough, T. and Nehdi, M.L. "Shear behavior of fiber-reinforced self-consolidating concrete slender beams", *ACI Materials Journal*, Title no. 105-M54, pp. 468-477 (September-October 2008).
9. Abbas, A.A., Seyed Mohsin, S.M. and Cotovos, D.M. "Seismic response of steel fibre reinforced concrete beam-column joints", *Engineering Structures*, **59**, pp. 261-283 (2014).
10. Dinh, H.H., Parra-Montesinos, G.J. and Wight, J.K. "Shear behavior of steel fiberreinforced concrete beams without stirrup reinforcement", *ACI Structural Journal*, **107**(5), pp. 597-606 (2010).
11. Majdzadeh, F., Soleimani, S.M. and Bantia, N. "Shear strength of reinforced concrete beams with a fiber concrete matrix", *Canadian Journal of Civil Engineering*, **33**(6), pp. 726-734 (2006).
12. Ruano, G., Isla, F., Pedraza, R.I., Sfer, D. and Luccioni, B. "Shear retrofitting of reinforced concrete beams with steel fiber reinforced concrete", *Construction and Building Materials*, **54**, pp. 646-658 (2014).
13. Bazant, Z.P. and Planas, J., *Fracture and Size Effect in Concrete and Other Quasi-Brittle Materials*, CRC Press, 640 p. (1998).
14. Godde, L. and Mark, P., *Numerical Modelling of Failure Mechanisms and Redistribution Effects in Steel Fibre Reinforced Concrete Slabs*, Computational Modelling of Concrete Structures, CRC Press, pp. 611-621 (2010).
15. Dinh, H.H. "Shear behavior of steel fiber reinforced concrete beams without stirrup reinforcement", PhD Thesis, University of Michigan (2009).
16. Voo, J.Y.L. and Foster, S.J., *Variable Engagement Model for Fiber Reinforced Concrete in Tension*, UNICIVY Report No. R-420, University of New South Wales (2003).
17. Lee, S.-C., Cho, J.-Y. and Vecchio, F.J. "Simplified diverse embedment model for steel fiber- reinforced concrete elements in tension", *ACI Materials Journal*, **110**(4), pp. 403-412 (July-August 2013).
18. Ezeldin, A.S. and Balaguru, P.N. "Normal- and high-strength fiber reinforced concrete under compression", *Journal of Materials in Civil Engineering*, **4**(4), pp. 415-429 (November 1992).
19. Hibbit, Karlsson & Sorensen Inc, *ABAQUS Analysis user's manual*, version 6.11-PR3 (2011).
20. Wight, J.K. and Macgregor, J.G., *Reinforced Concrete Mechanics and Design*, Prentice Hall, 6th Edition (2011).
21. Harajli, M.H., Hout, M. and Jalkh, W. "Local bond stress- slip behavior of reinforcing bars embedded in plain and fiber concrete", *ACI Materials Journal*, **92**(4), pp. 343-353 (July - August 1995).
22. *Model Code 2010*, Final draft, **1** (March 2012).
23. Syroka-Korol, E. and Tejchman, J. "Experimental investigations of size effect in reinforced concrete beams failing by shear", *Engineering Structures*, **58**, pp. 63-78 (2014).
24. *CEB-FIB Model Code 1990 for Concrete Structures*, ICE Virtual Library (1990).
25. S. H. Hashemi, A. A. Maghsoudi, R. Rahgozar, "Bending Response of HSRC Beams Strengthened with FRP Sheets", *Scientia Iranica Transaction A: Civil Engineering*, **16**(2), pp. 138-146 (2009).